

Social- og Ældreministeriet
Att.: Stine Højland Pedersen

Sundholmsvej 34, st.
2300 København S

Tlf. 8993 7060
CVR. 2926 2403

sand@sandudvalg.dk
www.sandudvalg.dk

København 4. august 2022

Hørings svar til udkast til lovforslag om omlægning af indsatsen mod hjemløshed.

SAND ønsker med høringssvaret at sætte fokus på de problematikker, der omfatter hjemløse og udsatte, når de benytter sig af de sociale tilbud i Serviceloven for at få hjælp og støtte til at komme videre i livet. Der er i den anledning flere væsentlige punkter i lovforslaget, som kan give anledning til bekymring.

Ind-og udskrivninger

Som beskrevet i lovforslaget er selvhenvender-princippet en grundlæggende rettighed borgeren har, for selv at kunne bestemme hvilken boform, man ønsker at benytte sig af, lige meget hvor i landet, man opholder sig og lige meget hvilken kommune, man er tilknyttet. Indskrivningen baseres på boformslederens faglige skøn alene, og de økonomiske vurderinger, kommuner altid gør sig, spiller ingen rolle i vurderingen. Selvhenvender-princippet skal også gælde i fremtiden, lægges der op til, men alene ved at give kommunen mulighed for at udskrive en borger, når en række forudsætninger er opfyldt, sættes det princip under et endnu større pres, end det allerede er.

I mange år har vi oplevet, hvordan kommunerne har prøvet at styre ind- og udskrivninger fra herbergerne, og truet herbergerne – og til tider gjort alvor af truslen - ved ikke at betale regningen, hvis ikke borgeren blev udskrevet. Det lykkedes desværre alt for ofte kommunerne at få deres vilje, fordi herbergerne ikke har ressourcerne til at tage kommunerne i retten for at få en sådan tvist afgjort.

Især har mindre og især private boformer været lette ofre for denne pression, fordi de ikke på samme måde, som store kommunale boformer, har økonomiske og juridiske muskler til at stå imod presset. De har ganske enkelt ikke råd til ikke at få betaling for borgerens ophold, og de har sjældent juridisk kompetence til at gå ind i juridiske slagsmål, selvom loven er på deres side. Denne praksis gælder både på §107 og på §110.

Det er helt grundlæggende, at juraen ikke må udmøntes på baggrund af økonomiske spekulationer fra kommunerne, og der er heller ikke nogen herberger eller kommuner der råber højt om denne problemstilling. Når en borger udskrives pga. en økonomisk tvist, er begrundelsen ofte, at borgeren

ikke er samarbejdsvillig, har opført sig truende eller noget helt tredje. Da der reelt ikke er nogen mulighed for at klage over afgørelser om udskrivninger, og fordi det relevante ministerium vender det blinde øje til, legitimeres praksis.

Ved at give kommunerne mulighed for at bestemme, hvornår en borger skal udskrives fra et herberg, gives de samtidig større indflydelse på hvem, der skal indskrives. Det vil føre til flere udskrivninger, stresse borgerne og give mindre tid til at lave en god faglig udredning på boformen. Netop den faglige udredning forsøgte man at styrke med hjemløsestrategien. Det synes omsonst, at man i et forsøg på at udbrede de bostøttemetoder, strategien også introducerede, underminerer herbergernes mulighed for at lave gode faglige udredninger.

Når man lægger udskrivningskompetencen ud til kommunerne, skal man samtidig være opmærksom på, at kommunernes formål altid har været at få hjemløse borgere i egen bolig. Som regel også før der tages stilling til om borgeren skal tilbydes et botilbud efter servicelovens §§107 eller 108.

Hvis man fejlplacerer borgeren i en bolig, opbygger borgeren en masse gæld til boligselskabet. De økonomiske incitament, der præsenteres i lovforslaget, vil føre til, at endnu flere, mod deres vilje, vil blive gældsats.

Som en borger skrev til SAND i sommerferien:

"Forsorgshjem truer borger til at underskrive lejekontrakt til lejlighed, ellers vil han blive smidt ud af stedet samme dag, han underskriver stærkt mod sin vilje, for alt han ønsker er at komme tilbage til livet, men nu lever jeg med extra stress over at blive truet, og er stadig rystet, samt forvirret og frygten om, at jeg kommer til at skyldes 21000 kroner, hvis jeg ikke får indskudslån."

Forsorgshjemmet har således allerede underlagt sig den kommunale logik, som lovforslaget forstærker.

Det værste, man kan sige til en hjemløs, der indskrives på en boform er, at han skal være ude igen om 3 måneder. Det er en psykisk overvindelse at henvende sig til en boform og bede om hjælp. De færreste er stolte af det, når de henvender sig på en boform. Når man så endelig kommer væk fra gaden og i faste rammer, falder der en sten fra hjertet. Det massive fokus, der nu vil blive på at få folk hurtigt videre, vil stresse den hjemløse og gøre det sværere at blive klar til livet i egen lejlighed, som citatet ovenfor også indikerer.

En hurtig løsning er ikke nødvendigvis en rigtig løsning.

Det er helt essentielt, at der kommer fokus på, hvornår betingelserne for kommunens udskrivning er opfyldt og hvad borgerens mulighed for at medvirke til valg af bolig, valg af bostøtte og indflydelse på handleplanen er. Vi risikerer, at kommunen og herbergerne dikterer hvilken løsning, der passer til borgeren og udskriver borgeren mod vedkommendes vilje, hvilket blot vil få borgeren til at søge ud på gaden igen eller tilbage på herberget, som "tvinges" til at afvise borgeren, fordi kommunen har opfyldt betingelserne for, hvornår den kan udskrive en borger.

Samarbejde mellem herberg og kommune - handleplan

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der er gjort overvejelser i forhold til kommunernes udfordringer med at følge op på en borger og en borgers behov for hjælp, når man anvender selvhenvender-princippet som hidtil. Hvis kommunerne havde en praksis, som gjorde, at de handlede på herbergets oplysning om, at en borger var indskrevet, ville man også hurtigere kunne afklare deres hjælpebehov. Men som det er nu, er det en prioritering kommunerne har foretaget, fordi lovgivningen er uklar i forhold til den hjælpeforpligtelse, kommunerne har. Herberget skal meddele betalingskommunen, at en borger er indskrevet indenfor 3 dage. Det bør også være en forpligtelse for kommunen at igangsætte handleplansarbejdet indenfor f.eks. 3 uger.

Handleplanen tillægges stor betydning i den politiske aftale. I lovforslaget lykkes det imidlertid ikke at gøre det klart, hvilken betydning handleplanen har og hvordan borgeren skal deltage i handleplansarbejdet. Der genbruges nuværende formuleringer, som ikke har ført til at kommunerne har opprioriteret handleplansarbejdet. Det er alene hyrdebrev og aftaler med kommunerne ifm. med hjemløsestrategien og dennes reminiscenser, der har gjort at andelen af handleplaner er steget.

Hjemløse føler i alt for lille omfang, at handleplanen er et gensidigt bindende dokument. For dem er det oftest blot endnu et redskab, kommunen bruger til at tvinge dem til at gøre noget, de egentlig ikke mener, vil gavne dem eller de er klar til. I lovforslaget er det således også kun kommunen, der skal vurdere om handleplanen skal revideres.

Den hjemløses mulighed for at revidere eller afvise handleplanen omtales slet ikke. Ej heller muligheden for at klage over handleplanen og de fremtidige ydelser - eller mangel på samme - den omhandler. Vi frygter, at den hjemløse glemmes i samarbejdet mellem kommune og herberg, hvor kommunen ensidigt har fokus på at få boligplaceret borgeren hurtigst og billigst.

Væsentlige forhold, handleplanen skal tage fat i, og som fremhæves i den politiske aftale, omtales ikke. Det er essentielt – det understreges også i den politiske aftale - at kommunerne i højere grad skal til at bruge muligheden for at give enkeltydelser og etableringshjælp. I respekt for både den politiske aftale og den hjemløses muligheder for at skabe sig et hjem i den anviste lejlighed, bør det uddybes, hvordan etableringshjælp, indskudslån og bostøtte skal gå hånd i hånd i handleplansarbejdet, hvis omlægningen skal lykkes.

Vi frygter, at den skitserede arbejdsdeling mellem kommune og boform vil give mere magt til kommunerne og hermed udhule boformernes faglighed yderligere, fordi kommunen i endnu højere grad vil se en borgers ophold på en boform som et nødvendigt onde, frem for en mulighed for at få et relevant socialpædagogisk forløb for den hjemløse, og en god faglig udredning til gavn for handleplansarbejdet.

Det betyder også, at kommunerne i endnu mindre grad vil visitere borgeren til ekstra ydelser, mens de er på boformen. I dag gives der meget sjældent støtte

efter andre bestemmelser i Serviceloven til personer, der opholder sig på en boform, fordi loven er uklar. Den uklarhed kommer man ikke til livs med forslaget.

Bostøtte

Hvordan sikrer man den nødvendige kvalitet i bostøtten?

Der nævnes fire forskellige bostøttemetoder, der kan gives statsrefusion til. Oprindeligt var det kun 3, men fordi kommunerne var for nærige til at bruge ACT, har man opfundet en ny og billigere udgave. Der vil formentligt også blive opfundet en CTI light metode, ligesom man kan forestille sig, at der kommer andre bastard-metoder på markedet, som vil påberåbe sig at være udsprunget af Housing First tankegangen.

Vil disse også kunne praktiseres af kommunerne med statsrefusion? Vil der være kontrol med, at kommunerne ikke udvander metoderne? Hvilke krav er der til fideliteten? Hvilke sanktionsmuligheder har ministeriet, hvis kommunerne misrøgter metoderne?

Den mest anvendte bostøtteform under Housing First-hatten er CTI. Denne lever ikke op til principperne i Housing First "filosofien" idet den er tidsbegrænset. Man kan ikke på forhånd vurdere et støttebehov 9 måneder ud i fremtiden. Grundtankerne med ydelserne på det sociale område er, at der skal bevilges en ydelse ud fra et aktuelt behov. Det kan ikke på forhånd afgøres om en borger har nået de opstillede mål med bevillingen. Kommunen er forpligtet til løbende at sikre, at borgeren er i mål, jævnfør SEL §148 stk. 2. Men netop fordi kommunerne er sluppet afsted med at omgå loven og kan afgrænse ydelsen, er CTI den foretrukne bostøtteform.

Det konstateres, at hjemløse bevilges ICM og CTI, selvom et større bostøttebehov er til stede. Hvis man vil have kommunerne til at bruge ACT, skal man differentiere refusionen på bostøttemetoderne. F.eks. 70 procent på ACT, 50 procent på ICM og 30 procent på CTI. Ellers vil denne tendens kun forstærkes.

Housing First tilgangen lægger vægt på bl.a. borgerens selvbestemmelse og frie valg. Det bør også gælde boligen. Det er uklart hvad en "egnet bolig" er. Vi har eksempler på, at kommunerne anviser borgere en mere eller mindre tilfældig bolig. Helsingør Kommune anviste systematisk hjemløse værelser i en nedlagt børnehaven, som ikke var godkendt til beboelse. Først da SAND løftede historien i medierne blev det stoppet.

Den hjemløse bør have ret til at klage over den anviste bolig, hvis vi skal stoppe det ensidige fokus på økonomi, som Socialministeriet godt ved kommunerne har. Det er også derfor, der lægges så stor vægt på at bruge økonomiske incitamenter til at omlægge hjemløseindsatsen. Lad også retssikkerheden være et bærende princip.

Retssikkerhed og klagemuligheder

Ankestyrelsen har tydeligt tilkendegivet med principmeddelelse 3.22, at man ikke vil, eller kan, omgøre boformers eller kommunernes faglige vurderinger vedrørende udskrivninger fra boformer (både §107 og §110).

Derfor vil Ankestyrelsen heller ikke være den rigtige instans til at behandle klager vedrørende bostøtte, som er det eneste, man kan klage over i lovforslaget.

Der kan ikke klages over kommunens valg af bolig eller over handleplanen.

Det er i sig selv en forringelse af hjemløses retssikkerhed.

Det er velkendt – også for ministeriet - at Ankestyrelsen kun ser på processen i en sag og ikke forsøger at afdække det faktuelle behov for hjælp for borgeren ved f.eks. at partshøre borgeren. I praksis henholder Ankestyrelsen sig alene til kommunale notater, som i udgangspunktet må anses som partiske. Vi ved også, at mange af dem, der skriver sagsnotater, ikke har faglige forudsætninger for at gøre det. Det gælder både på boformer og i kommunerne.

Hjemløse vil i praksis aldrig få medhold i en klagesag vedrørende bostøtte.

Ankestyrelsen vil sige, at den ikke har kompetencen til at ændre et kommunalt skøn, da det er kommunen, der er tættest på borgeren og kommunen, der har forestået handleplansarbejdet. Ankestyrelsen vil kun se på om de formelle krav er overholdt. Desuden er Ankestyrelsens sagsbehandlingstider alt for lange til at hjemløse vil finde det attraktivt at bruge ordningen. 8 uger i en fasttrack er også alt for lang tid for en hjemløs.

Lovforslaget nævner heller ikke noget om, at en klage over bostøtte kan have opsættende virkning. Hvis en borger f.eks. anvises en lejlighed og samtidig bliver visiteret bostøtte, kan borgeren, ifølge lovforslaget, udskrives.

Hvis borgeren klager over bostøtten og gerne vil blive boende på boformen til klagen er blevet behandlet, skal det skrives ind i loven. Hvis borgeren fx mener, at den rette bostøtte for ham, kun kan gives på en §108 boform, vil han altså skulle runde en lejlighed – og dermed betale indskud – på vejen til en §108 boform. Hvis Ankestyrelsen ikke vil give klagen opsættende virkning, må borgeren enten forlade boformen eller flytte i egen lejlighed. Hvis borgeren vinder sagen, skal kommunen endnu engang visitere borgeren til enten mere støtte eller til en §108 boform. Når sagen når dertil, kan borgeren være et helt andet sted i landet, samtidig med, at han skylder en masse penge for et indskud i en lejlighed, der ikke var egnet, fordi der ikke var tildelt relevant bostøtte.

Det skal præciseres yderligere, hvilke rettigheder borgeren har.

I nærværende forslag vil borgeren ikke have nogen rettigheder.

I SAND kæmper vi allerede for indeværende med uretmæssige bortvisninger fra boformerne.

Som tidligere nævnt, mener Ankestyrelsen ikke, at bortvisninger grundet opførsel hører under Serviceloven og at de dermed ikke kan behandle den slags klager. Vi har set eksempler på tvungen stoffest og pustepøver, udsmidning fordi borgeren pædagogisk ikke kunne hjælpes, udsmidning fordi borgeren var for psykisk syg (udsmidning til gaden), fordi oprydning på værelse ikke var god nok, folk der har forsvaret sig mod vold mv. Området er fuldstændig ukontrolleret.

Hvis denne reform virkelig skal hjælpe hjemløse og give dem mulighed for at få indflydelse på deres eget liv, skal der laves en ny lovgivning på området, som mere eksplicit pålægger Ankestyrelsen alle typer af klager om udskrivninger/bortvisninger fra boformer.

Der bør samtidig være fokus på kommunernes omgåelse af loven. Flere undersøgelser har vist, at kommunerne ikke anvender reglerne efter hensigten. SAND foreslår, at der laves en forvaltningsdomstol.

Derudover har vi herberger, hvor lederne ikke kender de forpligtelser, de er underlagt fx i forhold til vejledning om opsættende virkning, klagevejledning generelt, skriftlige afgørelser mv. hvilket gør, at borgerne på det her område ikke får muligheden for at udnytte de rettigheder, de har.

SAND foreslår, at ledere og frontpersonale med ind-og udskrivningskompetence skal bestå et obligatorisk juridisk kursus, hvor reglerne for ind- og udskrivning, samt klagereglerne forklares. Herunder hjemløses ret til at bede om at en klage giver opsættende virkning.

Vi må desværre også konstatere, at der, især blandt ledere af kommunale boformer, ikke er et armslængdeprincip mellem kommune og boformsledere. Det betyder bl.a. at boformslederen ikke kan stå på deres ret til at ind- og udskrive borgeren. De er forpligtet til at gøre som kommunen siger, hvis de vil blive i jobbet. Nærværende lovforslag vil forstærke denne udvikling. Som tidligere nævnt, gør kommunerne allerede nu en del for at stække ind-og udskrivningsretten for boformslederen.

Misforståelse af den politiske aftale

Lovteksten gengiver ikke den politiske aftalt loyalt vedrørende den ene af de tre forudsætninger, der skal opfyldes, før kommunen kan udskrive en borger fra en boform. I den politiske aftale står der at:

"Handleplanen skal danne grundlag for dialog mellem kommunen og borgeren og dermed bidrage til, at borgeren er grundigt informeret om bolig- og støtteløsningen, når borgeren vælger at underskrive en lejekontrakt.

Handleplanen og en underskrevet lejekontrakt fungerer dermed som forudsætning for, at kommunen kan udskrive borgeren til egen bolig med støtte eller et andet egnet botilbud."

I lovforslaget er formuleringen anderledes vag:

"En kommunal udskrivning fra en boform efter § 110 bør kun ske, når borgeren er indforstået hermed. En underskrevet lejekontrakt vil være udtryk for, at borgeren er indforstået med udskrivningen fra en boform efter § 110 i det tilfælde, at borgeren skal i egen bolig."

Det krav politikerne blev enige om, er blevet til en *bør* – bestemmelse, som bestemt ikke sikrer hjemløse nogen indflydelse på, hvor de gerne vil bosætte sig og samtidig tilsidesættes deres retssikkerhed. Netop borgerens selvbestemmelse og indflydelse på eget liv er kerneelementer i en Housing First tilgang.

På side 47 skriver I, at der er to forudsætninger, der skal være til stede for at udskrivningsretten for kommunen træder i kraft. På side 49 omtales handleplanen som den ene af de to forudsætninger, der skal være til stede for at kommunen kan udskrive en borger fra en boform. I det politiske forlig er der udtrykkeligt nævnt tre forudsætninger. Om det er den underskrevne lejekontrakt eller om det er kravet om tildeling af bostøtte, man forsøger at komme til livs, står hen i det uvisse.

Handle-og betalingskommune problematik

Lovforslaget behandler ikke den handle – og betalingskommune – problematik, der vil ramme hjemløse, der ikke ønsker at bosætte sig i hjemkommunen. Det er højst usandsynligt at en opholdskommune, der ikke er betalingskommune for en borger, vil anvise en lejlighed til borgeren. Borgere, der ikke vil vende tilbage til et misbrugsmiljø, til gammel gæld, dårlige minder og som har brug for en frisk start et andet sted i landet, vil ikke kunne få hjælp fra kommunen til det. Som anført tidligere, er det uklart hvilken rolle handleplanen spiller og især hvilken juridisk vægt den har for den hjemløse. Hvis borgeren tydeligt tilkendegiver, at han ikke vil benytte sig af en anvist bolig i hjemkommunen, og en bør-bestemmelse erstatter den politiske aftales krav om lejekontrakt vedtages, har kommunen så fundet en "egnet bolig"? Giver borgerens beskrivelser af ønsket om en bolig andre steder end hjemkommunen ham en mulighed for at sige, at handleplanen ikke er gyldig og derfor ikke kan siges at være lavet? Vi ved det ikke og vi må antage at Ankestyrelsen ikke vil tage stilling til det. Retfærdigvis må det siges, at lovgiverne heller ikke gør det let for dem, da det ikke er beskrevet.

Unge hjemløse

I en del år har man fra lovgivers side forsøgt at holde unge hjemløse under 24 år fra at blive indskrevet på §110 boformer. Ønsket går igen i dette lovudkast. Der er også gode erfaringer med at give unge en Housing First inspireret indsats. Bl.a. fordi de ikke har været så lang tid i hjemløshed og derfor ikke har haft tid til, at deres problemer eskaleres. De unge kan i langt højere grad plukkes direkte fra gaden eller fra en vens sofa og sættes i en lejlighed med relevant støtte, men fordi fokus er på at få nedbragt antallet af forsorgshjemspladser, kan de unge ikke tilgodeses. Det økonomiske incitament i lovforslaget gør at unge nu "opfordres" til at komme på en boform, for ellers er der ikke refusion på de famøse bostøttemetoder.

Lars Benjaminsen har en forhåbning om at man kan bruge de Housing First inspirerede bostøttemetoder præventivt. F.eks. ved at visitere en ung, der har problemer til §85 a - støtte. SAND frygter, at der i kommunerne vil være ensidigt fokus på at bruge §85 A - støtten til at få folk ud fra boformerne, og at kommunerne derfor ikke vil benytte metoderne under Housing First til relevante borgere, men kun til borgere, de kan få refusion for.

Målgruppedefinition

Stramningen af målgruppedefinitionen gør, at der er flere mere belastede borgere, der vil blive afvist på boformerne. Det er borgere, der har brug for tilbud, der kan yde mere hjælp end et §110 tilbud.

Den stramning har vi allerede set. Det betyder, at de borgere der har allermest brug for hjælp, afvises på boformerne. De henvises enten til natherberger eller til gaden. Det er de borgere, der typisk allerede har svært ved at henvende sig til kommunen. Måske opholder de sig slet ikke i deres hjemkommune eller det er uafklaret, hvilken hjemkommune de har.

Vi har ligeledes set en klar tendens til, at herbergerne i stigende grad smider borgere, de ikke kan håndtere ud. Lidt firkantet sagt, er det borgere, der må formodes at være målgruppen for §107 eller §108. Men boformen henviser dem ikke til kommunen. Det gode samarbejde mellem kommune og boform om en borger, der lægger til grund for "den gode udskrivning" eksisterer ikke i dag. Og det vil næppe forbedre relationen, at kommunernes magt til at styre ind- og udskrivninger øges.

På den ene side ønsker man at øge kommunens incitament til at henvise hjemløse til en §107 boform. På den anden side vil man stramme målgruppebestemmelsen, så borgere med større støttebehov end §110 boformer kan honorere, slet ikke skal ind på boformerne. Kommunerne vil ikke visitere borgere til §107 medmindre de har været på en §110. §110 boformerne vil samtidig ikke tage "§107 – borgere" ind.

I praksis vil det betyde, at vi vil få flere gadesovere og deres problemer vil eskalere yderligere.

Vi bliver nødt til at sikre, at boformerne tager borgerne ind og herefter, i samarbejde med den relevante kommune, finder et passende tilbud til borgeren, som systemet oprindeligt er tænkt. Det første man kan gøre, er at slette ordet "akut" og dertil hørende forklaringer.

Det er uklart, hvad lederen på en §110 boform har kompetence til. Det bør være mere tydeligt. Det understreges f.eks. i teksten, at alle andre muligheder skal være udtømt før en borger tager ophold på en §110 boform. En borger, der opholder sig i egen bolig og har akut brug for at komme tilbage på boformen, fordi han er ved at drikke sig ihjel og kun føler sig tryk på boformen, er allerede nu et stridspunkt mellem kommune og boform. Mon ikke kommunen vil sige, at borgeren først lige skal i ambulans behandling, visiteres til døgnbehandling eller bostøtte. En sagsbehandling, der både kan trække i langdrag og ende med et afslag. Borgeren vil for længst have drukket sig ud af boligen. Forsøget på at skærpe målgruppen, gør at retten til at henvende sig til en boform udhules.

Denne lovgivning vil forstærke en allerede negativ udvikling om at undlade at hjælpe dobbeltdiagnosticerede, påfaldende psykisk syge og andre, man på dagen ikke lige mener, man vil indskrive.

Skal målgruppebestemmelsen skærpes, kræver det både et grundigere forarbejde, en større volumen på §107 området og §108 området, en hurtigere og anderledes visitationsproces til disse, større volumen i psykiatrien og bedre samarbejde mellem denne og hjemløseområdet.

Desuden er det altafgørende, at der insisteres på at et akuttilbud skal gives så snart der visiteres til det. I dag er der flere kommuner, der har ventelister på både §107 og §108 tilbud.

Center for Menneskerettigheder påpegede for mange år siden, at dette er et brud på borgernes retssikkerhed.

Det der ikke nævnes

Når man har et givent fokus, er der fare for at man glemmer alt det, der ikke er i fokus. Det er også tilfældet her. Som vi har mere end antydnet, er der truffet et valg om at hjemløse har det bedst i egen bolig. Det er også rigtigt for langt de flestes tilfælde, men vi savner nogle beskrivelser af hvordan hjemløse, der ikke passer ind i en bolig, kan få tilgodeset deres behov og ikke bliver presset ind i egen bolig, man kan visiteres til §108 eller leve på helt nye og alternative måder.

Det valgte fokus og dets implikationer vil betyde, at antallet af gadehjemløse vil stige, og at deres mulighed for at blive indskrevet på et herberg forringes.

De funktionelt hjemløse vil være ekstremt udsatte, da de ikke kan være hjemme, men heller ikke har retten til at være på et herberg på grund af at kommunen har gjort som loven siger.

Hverken i denne lovgivning eller i Boligministeriets lovgivning beskrives hvordan de socialfaglige kompetencer sikrer en faglig kvalificeret vurdering af kommunernes handleplaner (ikke at forveksle med §141 handleplaner) for at opnå støtte til tilskud til boliger.

Sagsbehandlingstider

På nuværende tidspunkt er der ikke, i lovgivningen, fastsat sagsbehandlingstider, som kan sikre en smidig overgang fra herberg til bolig og/eller en hurtig klagesagsbehandling. Det er op til kommunen, hvor hurtigt de kan behandle ansøgninger og ofte overholdes disse sagsbehandlingstider ikke. Vi finder det urealistisk, at kommunerne tilfører området de nødvendige ressourcer til at få sagsbehandlingstiderne nedbragt. At nedsætte refusionen til 90 eller 120 dage, vil være til stor skade for hjemløse med komplekse problemer. Kommunerne har overordentligt svært ved at arbejde på tværs af forvaltningerne.

Hvis man ikke sikrer, at der sker hurtig behandling og visitering af disse sager, samt sikrer en hurtig klagesagsbehandlingstid, vil alt det arbejde, vi sigter mod være spildt. Både de unge, midaldrende og ældre har behov for hurtig hjælp

hvis behovet opstår, når de er visiteret til en bolig via Housing – First princippet. Denne hjælp er ikke sikret hurtigt nok i den nye aftale, selvom det er en af grundpillerne i de problemer der hidtil har været på udsatteområdet.

Det kan nævnes, at der er 8 måneders ventetid på behandling af ansøgning om socialpædagogisk støtte i Aarhus. I Københavns Kommune er der kortere ventetid, men venteliste på at få tildelt bostøtte, da de mangler/ikke prioriterer den socialpædagogiske støtte. Hvordan skal denne praksis kunne forenes med den hurtige intensive indsats som hensigten med de nye lovændringer er?

Kapacitetsproblemer

Alt for mange hjemløse afvises i dag på §110 boformer, fordi der ikke er pladser nok. Tilsvarende problemer er der på §§107 og 108. Der er som sagt ventelister, selvom man er visiteret til det.

Målet med denne lovgivning er at nedbringe antallet af §110 pladser. Det bør i stedet tilstræbes, at alle dem der i dag ikke er plads til, kan komme på herberg. Vi frygter, at man vil nedlægge pladser før der er tilstrækkeligt med betalelige boliger og herved forstærke manglen på pladser.

Frit valg af bostøtte

I den nuværende lovgivning kan en borger ikke frit vælge, hvem der skal udføre opgaven som bostøtte. Når man nu har fokus på en helhedsorienteret indsats med inddragelse af borgeren i den handleplan, der skal laves på boformen, vil SAND foreslå, at man på dette område samtidig indfører en mulighed for at borgeren frit kan vælge en bostøtte, som er egnet og som borgeren har tillid til. Der skal en ekstra indsats til for at motivere og gøre en tidligere hjemløs tryk i egen bolig. Endvidere kender borgeren bedst selv egen situation og egne behov, og rigtig mange hjemløse efterlyser at få hjælp fra nogen, de kender, typisk det herberg, de har været på.

Vi har tidligere oplevet, at kommunerne ikke ville lade herbergerne levere bostøtte, selvom der har været lagt op til et samarbejde omkring det. Dette kan ske igen og vil medføre dårlige resultater og fordyre indsatsen.

Pres fra kommuner

Overgangen fra herberg til egen bolig kan og er ofte meget angstprovokerende for hjemløse. Især det pres der ligger fra boformen eller kommunen om at skulle flytte vil forøges med "90-dages" reglen.

Hvordan kan man sikre at den hjemløse ikke løbes over ende af en spareivrig kommune, der kun har fokus på at borger skal i egen bolig med støtte?

Hvordan vil man sikre at den hjemløse rent faktisk får indflydelse på den proces og det endemål der aftales? Så borgeren får en helhedsorienteret og individuel sagsbehandling som borgeren har ret til?

Ingen §85A støtte med refusion uden ophold på herberg

Der er hjemløse som ikke kan eller vil ind på et herberg. Det er typisk gadesovere. De har de største og fleste problemer, den mindste kontakt med hjælpesystemet og den længste hjemløsehistorik i hjemløsehistorik i hjemløsegruppen. Antallet af gadesover er steget med 45 % fra 2009 til 2019.

De udgjorde i 2019 11 % af hjemløsegruppen. Når denne borgergruppe ikke kan modtage den samme støtte med refusion til kommunerne, taber man den gruppe som måske har mest behov for den specialiserede hjælp i hjemmet. Det vil igen være CTI tidsbegrænset og ikke en specialiseret ACT, som borgeren får på grund af kommunernes økonomiske overvejelser.

Hvordan sikrer vi, at denne borgergruppe får den tilstrækkelige støtte, når der ikke kan gives en så favorabel løsning til gadesoverne som til dem der søger hjælp på herbergerne?

Mandekrisecentre og veterantilbud

Det forsøges at skærpe målgruppebestemmelsen i lovgivningen. Derfor undrer det os, at man ikke udskiller dem fra §110 og laver selvstændige paragraffer til mandekrisecentre og veterantilbud, så det sikres at disse tilbud fortsat eksisterer og gives rammer, der understøtter deres virke og giver dem mulighed for at udvikle sig.

Afsluttende bemærkninger

Grundlæggende handler det om, at flere parametre er nødt til at spille sammen hvis det her projekt skal lykkes. Man er nødt til at tænke på tværs af lovgivningerne, da mange problemer opstår, når man fx sætter socialretten sammen med boliglovgivningen. Uden tvivl med gode hensigter, men man skal huske på, at hjemløse og udsatte tænker anderledes end gennemsnitsdanskeren, som altid har haft et trygt hjem og aldrig været hjemløs. At blive tvunget tilbage til en kommune, hvor man tidligere har haft problemer med kriminelle, banderelationer, stof- og alkoholproblematikker mv. Det kan sågar være at borgeren tilbydes en lejlighed i helt uacceptabel stand. Det er ikke holdbart i længden.

At blive tvunget ud i egen bolig, fordi kommunen har truffet en afgørelse om støtte i eget hjem, som borgeren slet ikke er enig i. Borgeren ønsker måske mere støtte end bevilget, eller har ansøgt om botilbud efter §107 og vil gerne afvente klageinstansens afgørelse. Her skal man afvente en botilbudsklage efter Serviceloven, som kan have stor indflydelse på borgerens fremtid, men i den mellemliggende periode risikerer vi, at borgeren bor på gaden, fordi vedkommende ikke vil betale indskud eller at borgeren betaler indskud og senere står med gæld, fordi kommunen skulle have visiteret til et §107 tilbud i første omgang.

Med venlig hilsen

Sara Thormar
Juridisk specialkonsulent, SAND